

ČTENÍČKO

První věta by asi měla znít takhle: Milý čtenáři, držíš v ruce výtisk Čteníčka, který s láskou vytvořily Āja a Jezule. Druhá věta: Věříme, že Ti přinese potěšení i ve chvílích, kdy Ti nebude zrovna veselo. Tak takhle nějak by to mělo být. Ale nebude. Jen jsme Vám chtěly říci, že jsme to původně jen tak shromažďovaly každá pro sebe. Jednou na to u kafe přišla řeč a pak jsme asi tři měsíce psaly do počítače ty malé radosti, které budete číst. Byla to spíš zábava než práce. Michal se určitě zlobil, že jsme to nedaly do Semtamníku, ale když my jsme chtěly udělat něco zvláštního a navíc, jak jsme usoudily něco na poslední „Tulácký“ tábor. Možná, že si za pár měsíců víc uvědomíte tu tuláckou jiskřičku, která nás drží pohromadě a vznikne trochu jiné společenství Tuláků, než na jaké jsme byli doposud zvyklí. Berte Čteníčko jako náš dárek k těm devíti společným rokům a objeďte sami v Tulácích něco víc než jen schůzky ve středu. Držíme nám palce,

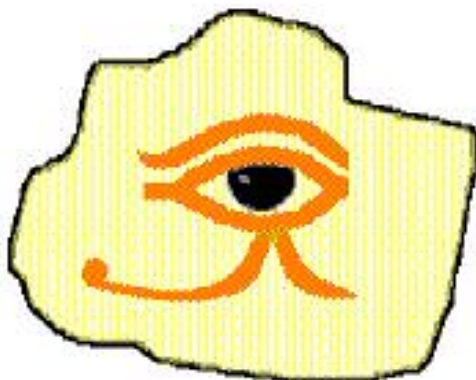
Jezule i za Āju

* Život je jedno velké tržiště: Každý se snaží „trhnout“ co se dá.

* Neztrácejte nikdy hlavu. Ať je jakákoliv, musí vám vydržet až do smrti.

TO SE POVEDLO

Jednou jsem byl pozván na večeři a zapomněl jsem koupit víno, které jsem chtěl vzít sebou. Zavola jsem proto sousedovi, zda by mi jednu láhev nepůjčil. Nebyl doma, ale protože jsem měl klíče od jeho domu, vešel jsem a vybral si z jeho zásob jednu láhev s atraktivně vypadající vinětou. Hostitel i ostatní hosté velmi chválili můj výběr vína a mně se před odchodem podařilo sloupnout z láhve vinětu. U nás v krámě tuhle značku neměli, ale poradili mi jiný, exkluzivnější obchod, kde mi s potěšením ono víno prodali – za 98 dolarů! Když jsem láhev vracel sousedovi, poděkoval jsem mu a pochválil mu jeho vytříbený vkus. Načež mi hrdě prozradil, že v láhvi, kterou jsem si půjčil, bylo domácí víno jeho vlastní výroby a tu atraktivní láhev, že našel v kontejneru na sklo.

HÓROVO OKO.

*Nejmocnější magický amulet starých Egypťanů
Hórus ztratil své levé tzv. měsíční oko v boji se svým
protivníkem Sethem. Bůh Toth mu oko navrátil.
Amulet přemáhá smrt a je symbolem pro
znovumucení všeho zaniklého.*

? Kdy začíná meteorologické jaro?
Když je průměrná denní teplota +5 C.

A pro změnu zase pohádka. S divným koncem.

POHÁDKA O STO DNECH

Byl jeden král a ten se rozhodl uspořádat bál. Sezval nejkrásnější dámy z okolí. Dámy přijížděly a mýjely vojáka stojícího na schodech. Všechny byly krásné, ale voják si všiml, že nejkrásnější je králova dcera. Zamiloval se do ní, ale až za dlouhou dobu si mohl s princeznou promluvit. Řekl jí, že ji miluje, ale princezna řekla, že když na ní bude čekat před jejím oknem sto dní a sto nocí, že tak jí dokáže svou lásku. A voják stál na stráži. Deset, dvacet, třicet dní ... ať sněžilo nebo bylo horko. Princezna jen každé ráno vykoukla z okna, aby se přesvědčila, zda tam voják stojí. Šedesát, sedmdesát, osmdesát dní ... už začínal být unavený. A princezna se na něj ani neusmála, natož aby na něj promluvila vlídné slovo. A pak devadesátý den voják náhle strašně seschl a z očí mu tekly slzy. Ale ani to princeznu neobměkčilo. Jak mýjely poslední dny stráže, voják se stával seschlejší a i kámen by se byl ustrnul nad jeho nešťastnou láskou. Ale princezna dál jen vyhlížela každého rána z okna. A pak devadesátý devátý den se voják náhle narovnal, jiskra se mu vrátila do očí a on omládl. Vypadal tak jako první den. A odešel.

Los Miralles (Španělsko)

na výběžku vysoko nad řekou Andarax uprostřed vyprahlé krajiny leží zbytky megalitického sídliště. Je asi 20 km od přístavu Almeria do vnitrozemí. Počátkem našeho století tu byly nalezeny rozsáhlé zbytky včetně velkého pohřebiště, příbytky, kovové nástroje a velký komorový pahorek obklopený kruhem kamenů. Osada vzkvétala mezi 3 100 a 2 500 př. n. l. **Pocházeli tito lidé z Iberského poloostrova nebo se sem rozšířili ze Střední Evropy?**

Trepuco (Menorca, Španělsko)

V úrodné jižní části Menorky leží působivý megalitický památník. Místo se nachází na mírném svahu na okraji Mahónu. Zahrnuje věž (talayot) a uprostřed kamenného kruhu stůl (taula), který se zvedá do výše čtyř metrů s ještě vyšším kamenným nástavcem. Místo vybudovali po roce 1 500 př. Kr. Věžní lidé a obsahovalo příbytky a opevnění. Nalezl se popel neurčitého stáří a bronzové býci. **Čemu toto místo sloužilo?**

JEDNA ZE SOUDNÍ SÍNĚ

Když mu kradl peníze z kapsy, tak poškozeného zvedl ze židle a potom opět posadil, aniž to poškozený pozoroval.

Hlavlám I – Víte...?

Zde vidíte zapsaných několik hádanek, ze kterých se dozvíte, odkud se ta podivná česká slovíčka berou. Počet teček označuje počet písmen ve slově. Pokud si myslíte že slova víte, napište si je k sobě ve stanu na papír a zítra ráno se dozvíte, jak umíte myslet uprostřed léta na báječném tuláckém táboře.

- 1) ..... jedno z nečetných českých slov, které přešlo do jiných jazyků a označuje naší sladkou národní pochoutku z kynutého těsta.
- 2) ..... narodil se nám z německého Zwalch = nemluvně. To naše je pěkně baculaté.
- 3) ..... by řekli Maďaři. Czarda tam totiž znamená krčma a podle ní je nazván i temperamentní tanec, který se tam tančil.
- 4) ..... z německého Fischtran složeného z Fisch = ryba a Tran= rybí tuk. Podle posilujícího účinku rybího tuku vzniklo žertovné expresivní slovo znamenající „důvtip“.
- 5) .... pochází z anglického grogan = těžká hrubá látka. Z toho vznikla přezdívka anglického generála Vernona, který se proslavil nejen nošením uniformy z této látky, ale i nařízením ředit rum vodou.
- 6) ..... většina světových jazyků ho neodlišuje od obyvatele Indie, zcela v duchu Kolumbova omylu. Chytrá čeština si ho však s Indem nemůže splést.
- 7) ..... vystoupil přímo z latinského intelligens = chápající. Čeština má pro něj vlastní, ne příliš lichotivé označení vzdělanec, a ještě ke všemu ho někdy používá jako nadávky.
- 8) ..... je výtažek z tzv. Langerhansových ostrůvků hovězího (s prominutím) lejna. Insula znamená v latině ostrov, z čehož my máme lék pro cukrovkáře.
- 9) ..... vešla do obecného povědomí jako průtokový plynový ohříváč. Původně to je zkratkové slovo ze jména výrobce Karla Macháčka.
- 10) ..... převzal ho Presl z polštiny, která čerpala z rumunského coscodan = opice všeobecně.
- 11) ..... zkratkové slovo utvořené z jmen New York a Londýn dalo i češtině název umělého vlákna.
- 12) ..... tento hliněný dechový nástroj pojmenovali Italové podle husy = oca, neboť jeho náústek se podobá husímu zobáku.
- 13) ..... si pořídili Angličané. Tento oděv se obléká přes všechno, co je ještě pod ním, tedy „over all“.
- 14) ..... k nám dorazil přes Francii přímo z latinského patiencia = trpělivost. Jde o hru trpělivosti s balíčkem karet pro osamělého hráče.
- 15) ..... je velmi osvěžující nápoj, jehož název vznikl z cizojazyčného označení pro citrón.

Čteníčko – den druhý

* Stříbrný dukát chudého, určený k zaplacení předmětů nejnужnější potřeby a dukát, který doplňuje měšec bankéřův, jsou v očích matematika dvě jednotky téhož řádu, ale v morálním smyslu má první z nich cenu zlata, druhý je pouhá měď. (Buffon)
* Je lépe opotřebovat se než zrezivět. (Diderot)

Mladí vlastenci

V hodině dějepisu jsem vykládal o bitvě na Abrahámových polích nedaleko Qubecu, která Britům otevřela cestu k dobytí Nové Francie.

„Bitva byla velmi krátká,“ prohlásil jsem. „Francouzské jednotky byly špatně připravené a utrpěly velké ztráty.“

Třída zmlkla. Ve tvářích některých žáků se zračilo zklamání až do okamžiku, kdy jeden z nich prohlásil: „Pane učiteli, není přece důležité zvítězit, ale zúčastnit se.“

Spolubydlící

Můj spolubydlící se delší dobu neobjevil v pokoji. Po návratu měl pod očima kruhy jako talíře

„Vypadáš unaveně,“ povídám mu.

„Taky že jsem,“ odpověděl. „Tři noci jsem byl vzhůru a studoval.“

„A proč jsi nestudoval ve dne?“ zeptal jsem se ho.

Otočil se ke mně a řekl: „Byl jsem tak unavený, že jsem musel spát.“

ZMATENÍ JAZYKŮ ANEB CO SE STALO V BABYLÓNĚ

Kolik miliónů lidí používá následující jazyky:

1	Čínština	726	6	Portugalština	165
2	Angličtina	427	7	Bengálština	162
3	Španělština	266	8	Ruština	158

4	Hindština	182	9	Japonština	124
5	Arabština	181	10	Němčina	121

Na světě ještě existuje 6528 jazyků.

- v příštích 100 letech **vymře 95%** existujících **jazyků**.
- v Brazílii od r.1500 (příchod Portugalců) **zmizelo 75% jazyků**.
- v r.1788, kdy se přistěhovali do Austrálie první osadníci **bylo v Austrálii 250 domorodých jazyků, dnes jich je pouze 20.**

Stupně ohrožení existence jazyků (podle atlasu jazyků UNESCO)

- **OHROŽENÝ jazyk** – nehovoří – li jím děti.
- **VYMÍRAJÍCÍ jazyk** – umírá, když ho používá pouze malý počet starých lidí.
- **VYMŘELÝ jazyk** – neexistuje – li nikdo, kdo by jím hovořil.

JEPICE

Den netrvá věčně, den je pryč, než se nadějete, želvě je to celkem jedno, přemýšlí, jak zabít čas, spí od ráno do večera, ale jepice žije jenom jeden den, nemá na spánek ani pomyšlení, den je pryč, než se naděje, a ona toho chce tolik uvidět, říká si, musím se podívat na nějakou výstavu a na čínohru a také na orloj a také trochu na matematiku, na světě je toho tolik, nemůže se s ničím zdržovat, a teď si představte, že ztrácí zbytečně čas v mlékárně, je to k zbláznění, minuty letí, jepice se dívá na hodinky a říká si, teď už to asi nestihnou, teď už to opravdu nemůžu všechno stačit, musím být rozumná, jen žádnou paniku, to by byla ta největší hloupost, lepší je dívat se kolem, prohlédnout si konve na mléko, maslo, sýry a bílý tvaroh, orloj se přece od konve tolik neliší, a tak se jepice dívá na konve, které se lesknou ve slunci, je to neobyčejně krásné, je to krásné až k nevíře, je to kouzelné a jepice je dojatá k slzám, ale říká si, jenom neplakat, jenom neplakat, přes slzy se vidí velmi nejasně.

ŘIDIČI KONTRA ZNAMENÍ ZVĚROKRUHU

Britská firma Velo studovala ve 25 000 případech nehod viníky podle jejich znamení a došla k následujícím závěrům:

- ♈ Štíři (24.10.–22.11): jezdí nejbezpečněji
- ♉ Býci (21.4.–20.5.): dosahují největšího počtu nehod; téměř 10%
- ♊ Blíženci (21.5.–21.6.): jim patří 9% všech nehod
- ♋ Panny (24.8.–23.9.): způsobili 8,9% nehod, ale jakmile dojde ke škodě, způsobí zaručeně největší škodu
- ♌ Berani.(21.3.–20.4.): 8,5% nehod
- ♍ Raci (22.6.–22.7.): 8,4%
- ♎ Ryby (20.2.–20.3.): stejně jako Raci způsobili 8,4% nehod, ale jsou nejlepšími řidiči
- ♏ Kozorohové (22.12.–20.1.): 8,2%
- ♐ Váhy (24.9.–23.10.): jim patří 8,1%
- ♑ Vodnáři (21.1.–19.2.): stejně jako váhy 8,1%
- ♒ Lvi (23.7.–22.8.): dobří řidiči–jen 7,8%
- ♓ Střelci (23.11.–21.12.): 7,3%

Když jsme popíjeli s kamarádem v jedné restauraci, všiml si pohledné ženy u baru. Asi hodinu sbíral kuráž, než vstal, došel k ní a zeptal se jí, jestli by jí nevadilo, kdyby si s ní chvíli povídal.

Zareagovala hlasitým křikem: „Ne, ani náhodou. Večer k vám nezajdu!“

Celá restaurace zírala na mého kamaráda, který se nic nechápající a ponížený plížil zpátky k našemu stolu. Za chvíli ta žena přišla a omluvila se. „Promiňte mi, že jsem vám udělala ostudu,“ řekla. „Studuju postgraduálně psychologii a zkoumám reakce na trapné situace.“

Kamarád co nejhlasitěji zakřičel: „Cože, jakých dvě stě dolarů?“

Rennes-le Château (Francie)

Malá a izolované vesnice 32 km od Carcassonne v jižní Francii měla chudého kněze, který v několika málo letech získal ohromné bohatství. V kostele objevil jakési pergamenové svitky popsané latinsky, z nichž dva obsahovaly šifry. Místo bylo kdysi pevností Visigotů, kteří roku 410 n. l. vyplnili Řím. Kořist prý zahrnovala Šalamounův poklad. Kněz zemřel roku 1917 a zdroj svého bohatství nikomu neprozradil. **Nalezl v kostele nebo v jeho blízkosti tento poklad?**

Filitosa (Korsika, Francie)

U horské hlavní silnice z Propriana na sever do Ajaccia leží nejslavnější megalitické místo na Korsice. Skládá se z pěti sošných menhirů a tří památníků a bylo osídleno od 4 000 až asi do 1 400 př. n. l. Potom je za své okupace, která trvala déle než do roku 800 př. Kr., přestavěli Věžní lidé. Žádný z menhirů není na

svém původním místě, protože byly roku 1954 při vykopávkách nalezeny pohřbeny a byly znovu vztyčeny.
Kdo byli lidé, kteří je zhotovili?

Řešení hlavolamu I. – Víte?

1) knedlík	2) cvalda	3) čardáš	4) fištrón	5) grog	6) Indián
8) insulin	9) karma	10) kočkodan	11) nylon	12) okarina	13) overal
14) pasiáns	15) limonáda				

Hlavolam II. – Volejbalový turnaj

Ve vyřazovacím volejbalovém turnaji vyhrál Vlk nad Liškou, Zajíc nad Kočkou, Tygr nad Vlkem, Jelen nad Hrochem a Vlk nad Jelenem.

Dva výsledky chybějí, přesto je možné přesně určit, kdo turnaj vyhrál.

Čteníčko – den třetí

* Nikdy se nechovej sprostě k tygrově ženě, zvláště jestli jsi sám ten tygr. (Thurber)

* Nejvznešenějším předmětem studia lidstva je Člověk, říká Člověk. (Thurber)

VYPRÁVĚNÍ O VERMONTĀNECH

Vermont je stát kdesi v Americe, přesněji na severovýchodě USA a o obyvatelích tohoto státu se vypráví podivuhodné historky.

Historka první

Calvin Coolidge, jeden z prezidentů USA, zavítal s přáteli na jeden statek. Přišli ke stádu ovcí, a jeden z přátel povídá: „Koukám, že ty ovce zrovna ostříhali.“ Coolidge odušil: „Z téhle strany to tak vypadá.“

Historka druhá

Humorista Will Rogers měl být přijat prezidentem Coolidgem. Říkali mu, že Coolidge nikdo na světě nerozesměje. Rogers si zamluvil, že se mu to povede. A povedlo! Když ho tajemník přivedl k prezidentovi a pravil: „Pane Rogersi, rád bych vás představil prezidentu Coolidgeovi,“ Will Rogers se otočil k prezidentovi a řekl: „Pardon, přeslechl jsem vaše jméno. S kým mám tu čest?“

Historka třetí

Vypráví se o tom, jak vermontský farmář sedí na verandě a houpá se v křesle. Kolemjdoucí se ho ptá: „To se takhle houpáte celý život?“ Farmář na to: „Ještě ne!“

Historka čtvrtá

Typickou vlastností Vermontanů (alespoň podle toho, co se o nich povídá v anekdotách) je, že Vermontan, když se ho někdo na něco zeptá, odpoví přesně, jenomže do své odpovědi nezahrne nějakou velmi důležitou a podstatnou informaci. Tuhle povahu Vermontanů vystihuje anekdota o farmáři, který zašel za sousedem a ptal se ho: „Leme, cos to dával vloni svému koni, když měl koliku?“ Lem mu odpověděl: „Otruby a melasu.“ Farmář se vrátil domů, za týden byl u souseda znovu, a povídá: „Leme, tak jsem dal koni otruby a melasu a on pošel.“ Lem na to: „Ten můj tenkrát taky.“

Historka pátá

O turistovi putujícím po Vermontu, jak se ocitl před rozcestníkem. Jedna šipka ukazovala doprava a bylo na ní napsáno: „K ústí Bílé řeky.“ Druhá ukazovala doleva a bylo na ní: „K ústí Bílé řeky.“ Zmatený turista zahlédl poblíž Vermontana a zeptal se ho: „To je jedno, kterou cestou se dám?“ Vermontan mu odvětil: „Mně to jedno je.“

CHCETE VĚDĚT JESTLI VANE VÁNEK, VĚTRÍK NEBO ORKÁN ?

Tady je síla větru v beaufotových stupních

Stupeň	Označení větru	Rychlost v m/s	Rychlost v km/hod
0	Bezvětrí	0,5	1,8
1	Vánek	1	5
2	Větrík	3	10
3	Slabý vítr	5	20
4	Mírný vítr	7	25
5	Čerstvý vítr	9	30
6	Silný vítr	12	40
7	Mírný vichr	15	50

8	Čerstvý víchr	18	60
9	Silný víchr	21	75
10	Bouřlivý víchr	25	90
11	Vichřice	29	100
12	Orkán	přes 30	přes 105

ZEBRA

Zebra je vzácné zvíře a každým rokem je vzácnější a vzácnější, a nedivte se, zeber je čím dál míň, stávají se z nich obyčejní koně, hnědí nebo černí, zeber je čím dál míň, a jak by nebylo, pruhovaná trička nejsou k dostání, taková stará zebra jde s dcerami do obchodu, říká prodavače, dvoje trička pro tyhle zebry, ale prodavačka říká, lituji, zeptejte se tak za čtrnáct dnů, snad nějaká přijdou, ale trička nejdou a nejdou, kdo má pořád běhat po obchodech, a zebry dospívají, nemohou chodit jen tak, a tak si nakonec koupí nějaký obyčejný hnědý nebo černý svetřík s dlouhými rukávy, obyčejný svetřík, jaký nosí hnědí nebo černí koně, a pak se divte, že zeber ubývá.

REKORDY ZE ZVÍŘECÍ ŘÍŠE

Gepard uběhne stometrovou vzdálenost za 3,61 sekundy, umí totiž běhat rychlostí více než 100 km za hodinu. Zajíc polní je o hodně pomalejší peláš jen pětasedmdesátkou. Slon je největší, ale i nejtěžší suchozemské zvíře. Samci dosahují hmotnosti až 7 500 kg. Ve volné přírodě denně spapá 300–400 kg potravy (listí, tráva a větve). Nesilnější je dospělý gorilí samec, protože utáhne až 850 kg, ale pokud přihlídneme k tělesné hmotnosti, pak patří titul mistra světa nosorožíku kapucínkovi, který utáhne asi 850násobek své váhy. Pokud by tedy člověk vážil 75 kg, musel by k získání titulu utáhnout nejméně 6 630 kg! Učenliví delfíni velmi dobře rozumí lidské řeči a proto jsou využíváni k léčbě tělesně postižených. Hlodavci surikaty mají zase zrak ostřejší než dalekohled a tak se před svým nepřítelem supem vždy schovávají. A prasata disponují vynikajícím čichem a tak má dolnosaská policie k hledání drog svini Luisu, jejíž nos je milionkrát citlivější než lidský.

Tak kdo je tedy páнем tvorstva?

Kamarád z dětství mě pozval na druhou svatbu své babičky. Svatební obřad čtyřiasmdesátileté nevěsty a šestasedmdesátiletého ženicha byl velmi dojemný. Po tradiční formulce: „Nyní vás prohlašuji za muže a ženu,“ nastalo krátké zaváhání. Kněz se naklonil k nevěstě a snažil se jí napovědět: „Teď je čas na políbení.“

Nevěsta se začervenala, obejmula kněze a políbila ho.

Nebud'me příliš kritičtí k tabákovému průmyslu, vždyť koneckonců našel lék proti vysokému věku.

Val Caminoca (Itálie)

V údolí posetém skalami 100 km severovýchodně od Milána leží Val Camonica, kde bylo zhotoveno podle odhadu 15 000 řezb na skalách. Zobrazují různé výjevy, domy, náboženské úkony a zemědělské práce. Panuje názor, že pokrývají období 6 000 let od mladší doby kamenné až do roku 16 př. n. l., kdy tuto oblast dobyli Římané. **Ale kdo to tu tesal do skály?**

Cerveteri (Itálie)

V dohledu moře a směrem do vnitrozemí od jezera Bracciano leží pozůstatky starověkého města Etrusků. Hned za starým městem, které je severozápadně od Říma, se nachází rozlehlé pohřebiště Banditaccia. Po stranách hlavní hřbitovní cesty jsou četné náhrobky. Některé jsou obehnány zdmi, jiné leží v úhledných řadách. Jsou z let 700–600 př. n. l. Existují důkazy, že osada vzkvétala v této oblasti od villanovských dob až do římského období. **Kdo postavil tyto hroby? Odkud přišli Etruskové?**

Řešení hlavolamu II – Volejbalový turnaj

Po chvilce přemýšlení Vám musí být jasné, že vyhrál Tygr.

* Časté přimhuřování očí se po čase nutně projeví vráskami.

* Když už se člověk ocitne v jámě llové, měl by zjistit, zda jako krotitel či oběd.

CO SI POLICAJTI NEVYMYSLÍ

V brazilském Rio de Janeiru vymyslela policie důvtipný test pro řidiče, kteří ignorovali zákaz parkování. Pokuty byly totiž tak nízké, že je neposlušní majitelé vozů ochotně platili místo parkovacího poplatku. Nyní však najdou na předním skle místo pokutového lístku velký plakát s nápisem „parkování zakázáno“. Vtip je ovšem v tom, že plakát je přilepen lepidlem tak trvanlivým, že jeho odstranění trvá nejméně půl hodiny. Výsledek byl prý ohromný. Nikdy nebyl zákaz parkování tak striktně dodržován jako po zavedení tohoto „výchovného“ opatření.

JEJÍ SLADKÉ VELIČENSTVO - ČOKOLÁDA

Dobrodruh a dobyvatel Hernando Cortéz přivezl svému králi z výpravy do říše Aztéků skvosty, nad nimž španělský dvůr oněměl úžasem. Mezi zlatými poklady, zcela zanikl vak nevábných semen. Právě on byl však pokladem nejcennějším. Přinesl nám totiž čokoládu! Z aztéckého slova cacau–atl. Cortéz dvořanům vysvětlil, že Aztékové si podivná semena cení tak, že je používají nejen jako platidlo (za sto semen – jeden otrok), ale že z nich vyrábějí povzbuzující nápoj.

Platit s nimi? To snad ano, ale pít tu břechku? Španělská nedůvěra však netrvala dlouho. Jakmile jeden z experimentátorů přidal k získanému prášku cukr, byl úspěch na světě. Král i jeho dvořané jako i celý starý kontinent doslova propadli. Nejlepší vědecké mozky si lámaly hlavu, jak získat pochoutku ještě chutnější a lahodnější. Původně totiž vypadala jako nevábná tuhá placka, z níž se strouhaly vločky vařené s vodou a cukrem. Samotná se jíst nedala a získaný nápoj byl velice tučný, a tudíž těžce stravitelný.

Až na konci 19. století Holanďan van Houten přišel na to, že když se semena kakaovníku nechají vykvasit, dá se z nich po usušení vylisovat kakaové máslo a snížit tak obsah tuku. Dalším triumfem bylo přidání mléka, takže na konci století vznikla první mléčná čokoláda. Další objevem bylo tzv. konšování. Skvělý objev pana Rodolpha Lindta spočíval v tom, že se téměř dva dny čokoláda neustále prošlehává a promíchává s kakaovým máslem. Proto je čokoláda tak jemná a rozplývá se na jazyku.

V 17. a 18. století, byla velkou exkluzivitou a prodávala se jen v lékárnách. Později si prorazila cestu do speciálních „čokoládoven“: nejstarší obchod v Paříži otevřeli pánové Debaube a Gallais už v roce 1800. Ve své „chocolaterie“ prodávali čokoládu s mandlovým mlékem a pomerančovými květy. Ani Čechy se nemají za co stydět: první čokoládovnik je registrován v Popisu obyvatelstva hlavního města Prahy už v roce 1770. Byl jím jistý pan Filip Watzke z Celetné ulice, který měl za sto let již sedm konkurentů.

Čokoládu miloval kardinál Richelieu, Voltaire, Goethe, Honoré de Balzac, Ludvík XVIII., Karel X., Edmund Hillary a šerpa Tenzing jí cestou na Mount Everest spotřebovali kila, od počátku vesmírných letů patří na jídelníček kosmonautů. Milují ji sportovci, modelky, politici i Tuláci. Už Brillant–Savarin ji doporučoval osobám vyvíjejícím velké duševní úsilí. Tak si ji klidně dejte taky.

Na Slovensku žije jeden moc chytrý pán, který skládá pro děti i dospělé moc hezké básničky. Ten pán se jmenuje Ľubomír Feldek a tahle jeho básnička se jmenuje

DŘEVĚNÝ IVO

- Tohle je dřevěný Ivo.
- Tohle je dům dřevěného Iva.
- Tohle dveře brány domu dřevěného Iva.
- Tohle zámek dveří brány domu dřevěného Iva.
- Tohle klíč od zámku dveří brány domu dřevěného Iva.
- Tohle stužka, na které se kývá klíč od zámku dveří brány domu dřevěného Iva.
- Tohle je myš, která hryže stužku, na které se kývá klíč od zámku dveří brány domu dřevěného Iva.
- Tohle kočka, která lapá tu myš, která hryže stužku, na které se kývá klíč od zámku dveří brány domu dřevěného Iva.
- Tohle kráva, která dává mlíčko, které papá kočka, která lapá tu myš, která hryže stužku, na které se kývá klíč od zámku dveří brány domu dřevěného Iva.
- A tohle je tráva, kterou žere kráva, která potom dává mlíčko, které papá kočka, která lapá tu myš, která hryže stužku, na které se kývá klíč od zámku dveří brány domu dřevěného Iva.
- A sluníčku děkujeme za to štěstí, že tu na rozcestí roste tráva, kterou žere kráva, která potom dává mlíčko, které papá kočka, která lapá tu myš, která hryže stužku, na které se kývá klíč od zámku dveří brány domu dřevěného Iva.

SMÍCH JE NEJLEPŠÍ LÉK

Zaslechl jsem, jak muž povídá příteli: „Vede se o mě krutá bitva. Žena už o mě nestojí a matka mě nechce zpátky.“

V kuchařce po babičce z přelomu století je na zadní straně napsán zaručený recept od sousedky Říhové na úpravu zelených rajských jableček. Recept končí babiččinou douškou: „A za stálého míchání vlijeme do záchodu.“

Bryn-celli-Ddu (Wales, Velká Británie)

Na polní cestě blízko Llandaniel Fabu na ostrově Anglesey je komorová mohyla (mohyla je menší pyramida z kulatých kamenů navršených k označení památníku, hrobu nebo cesty. Pohřebiště, vzdálené asi 6 km od mostu přes Menai. Je umístěno přímo na vrcholku někdejšího kromlechu, což je hliněná kruhovitá stavba obehnaná příkopem a valem, jež často uzavírali jeden nebo více kamenů. (Kromlechy jsou rituální památníky, které nacházíme jen na britských ostrovech.) V komoře mohyly je vysoký hladký sloup. V hrobce postavené kolem 2 000 př. Kr. se našly zlomky kostí. **Kdo tu byl pohřben?**

Maes Howe (Orkneje, Skotsko)

na větrném orknejském ostrově leží jeden z nejúžasnějších památníků v Evropě. Je vzdálen asi 15 km od Kirkwallu a tvoří ho série chodeb, komnat a výklenků. Celé místo je pokryto hliněným pahorkem o výšce 11 m a průměru 46 m. Byl postaven kolem 3 100 př. Kr. a ve 12. století se do hlavní komory vloupali Vikingové. V 19. Století byly v hrobce nalezeny kosti koně a zlomek lidské lebky. **Kdo tu byl pohřben?**

Hlavalam III. – Divný den v roce

V každém roce, kromě přestupného, je den, který, napíšeme-li jeho datum bez teček, současně uvádí, kolikátým je dnem v roce. (např. 14. 5. není 145. dnem v roce). Přijďte na to, který den je tak záhadný?

Čteníčko – den pátý

- * *Tulák je doplněk k milionářovi. (Henry George)*
- * *Něžnými sovy a dobrotou možno na vlásku vésti slona. (Saadi)*
- * *Tlustí lidé žijí kratší dobu, ale jedí déle.*

RACEK CHECHTAVÝ

Racek chechtavý není tak veselý pták, jak vypadá, naopak, je to nešťastný tvor, tak rád by šel někdy na koncert nebo na přednášku, ale cožpak si to může dovolit, zná se moc dobře, ví, že by se smál od začátku až do konce, že by rušil ostatní, například bernardýny, kteří pozorně sledují, co se říká, a uvažují o tom, ale racek, ať uvažuje, jak uvažuje nakonec se vždycky dá do smíchu a to je pobuřující, uznáte sami, a racek si myslí, něco s tím musím udělat, nemůžu to přece nechat jen tak, a letí k psychiatrovi, který bydlí na nábřeží, ale když přiletí blíž, vidí, že bude muset hodně dlouho čekat, na nábřeží je tolik racků, že se to nedá spočítat.

MANŽELSKÁ STATISTIKA ANEB AŽ VÍTE, CO VÁS ČEKÁ

- 1) Nádobí myje 60,3% manželek, ale jen 5% mužů
- 2) Postel stele 79,1% žen, ale jen 9,4% manželů.
- 3) Žehlení se stalo povinností 85,2% žen, ale jen 9,5% mužů.
- 4) Vaří 72% manželek, ale jen 8,3% mužů.
- 5) Prádlo z 84,5% vypere manželka, ale jen z 8,3% manžel.
- 6) Úklidu věnuje svůj čas 63,8% žen, ale jen 7,2% manželů.
- 7) Nakupuje 48,8 % žen, ale jen 7,2% mužů.
- 8) Úřední záležitosti vyřizuje jen 24,5% žen, ale mužů 45,5%.
- 9) A opravy provádí jen 11,7% žen, ale za to muži jich udělají 71,9%.
- 10) Suma sumárum: ženy udělají 58,9% veškeré práce v domácnosti, muži jen 19,5%. O zbytek práce se střídají.

NEBERTE NA TO JED

Vždy začátkem roku mají různí odborníci nutkání předpovídat, co nastávající rok přinese. Ekonomové věští z křišťálových koulí a prorokují těžké nebo veselé časy, geologové předpovídají, že za pár měsíců Svatoondřejský zlom strhne Kalifornii se San Franciskem do moře. Než uvěříte předpovědím, přečtěte si několik prognóz z dob dávno minulých:

- ✓ Octave Chanute, průkopník aviatiky, v r. 1904: „Létající stroje budou jednou rychlé a budou se používat ve sportu. Jejich využití jako dopravních prostředků je však nemyslitelné.“
- ✓ Literární přehled, 1889: „Kočáry bez koní jsou dnes luxusem pro bohaté, a ačkoli jejich cena v budoucnu pravděpodobně klesne, nikdy nedojdou takového rozšíření jako bicykly.“
- ✓ Thomas Edison o zavedení elektrické energie do domácností: „Vezměte jed na to, že jestli Westinghouse instaluje rozvodnou síť jakékoli velikosti, do půl roku bude mít prvního mrtvého zákazníka.“
- ✓ Nadporučík Joseph C. Ives, Topografický sborník, 1861, o Velkém kaňonu: „Je samozřejmě zcela bezcenný... Byli jsme prvními a nepochybně i posledními bělochy, kteří navštívili toto bezvýznamné místo.“
- ✓ Vědecký přehled, srpen 1948: „Přistání na Měsíci a pohyb na jeho povrchu staví před lidské bytosti tak závažné problémy, že to může vědět trvat dalších dvě stě let, než se s nimi vypořádá.“
- ✓ Fyzik a matematik lord Kelvin (1824 – 1907), který snad měl ve své době na mysl předpovědi monopol: „Rentgenové záření je podvod.“ „Létající stroje jsou zcela nemožné.“ „Rozhlas nemá žádnou budoucnost.“

INFORMACE NAPROSTO NEZBYTNÉ PRO PŘEŽITÍ

Několik důležitých věcí, které musíte znát, chcete-li se pohybovat ve společnosti horních deseti tisíc.

1. Pštrosí vejce potřebuje čtyřicet minut na to, aby se uvařilo.
2. Ústřice může během svého života vícekrát změnit pohlaví.
3. V Americe existuje sňatková zprostředkovatelská kancelář pro psy a kočky.
4. Na severu Sibíře ženy vyjadřují mužům své sympatie tím, že po nich házejí hlemýžďe.
5. Více než polovina všech mimin na světě se narodí před snídaní.
6. Jack Rozparovač byl levák.
7. Kolínskou vodu lidé původně vynalezli jako prostředek proti moru.
8. Člověk se umí jako jediný savec usmívat.
9. Na jednu čajovou lžičku se vejde 120 kapek vody.
10. Šneci mohou prospat tři roky bez přerušení.
11. Dějiny člověka znají 250 abeced – z nich pouze 50 přežilo.
12. Dvacet procent všech autonehod na švédských silnicích jde na vrub losů.
13. Mouchy startují pozadu.
14. Muži padají z postele častěji než ženy.
15. Ročně podlehně víc lidí včelímu bodnutí než hadímu uštknutí.
16. Rusko má největší spotřebu parfémů na světě.
17. Islandský telefonní seznam uvádí jen jména, ale žádná příjmení.
18. Ve Spojených státech existuje více psychoanalytiků než poštovních doručovatelů.
19. V roce 1968 byl v USA pokousán psem každý 32. listonoš.

Drenthe (Nizozemsko)

Na pruhu země lemovaném po obou stranách bažinami leží mezi městy Assen a Emmen pře 50 hunebedden čili dlouhých dolmenů. Každý dolmen skládající se z protažené komory má řadu trilithonů – dvou vztyčených kamenů překrytých třetím. Dolmeny jsou obklopeny kruhem z menších kamenů. Datují se do let 3 400 – 2 300 př. n. l. Komory vykazují stopy kolektivního pohřbívání. **Kdo postavil tyto kameny a proč jejich výstavba s příchodem pohárové kultury ustala?**

Visbek (Německo)

Mezi lesními stromy, kde byla kdysi vymýceny zemědělská půda, stojí ohrada obklopená mnoha dlouhými dolmeny. Asi 50 km západně od Brém leží Visbeker Braut a Braütigam (nevěsta a ženich). Čtyřstěnné ohrady měří 80x108 metrů. Obě mají různé formace z kamenů a velkou zapuštěnou komoru z kamene. Předpokládá se, že byly postaveny kolem 3 000 př. n. l. **Bylo to centrum, kde se pořádaly zvláštní slavnosti? Shromažďovali se tu lidé při východu slunce o letním slunovratu?**

Nedávno mi přišel účet s následujícím upozorněním:

„Dobrý den, jsem počítač. Zatím ještě nikdo neví, že jste tuto pohledávku neuhradila. Pokud však částku nezaplatíte do měsíce, povím to lidem.“

Nápis na bruslařském stadionu v Tennessee: „Bruslením ke zdraví.“

Nápis uvnitř téhož stadionu: „Bruslení na vlastní nebezpečí.“

Řešení hlavolamu III – Divný den v roce

Tak tenhle hlavolam jistě nebyl lehký po matematické stránce, ale vězte, že onen magický den je 26. září, tedy 26.9.

* *Slon má po slávě, když se postaví vedle hory. (Bengálské přísloví)*

* *Liška mění srst, nikoli zvyky. (Suetonius)*

JEN SI NATANKUJTE

Mí známí z Winnipegu mi volali, že si koupili nové auto a přijedou mi ho ukázat. Když dorazili, pozvali mě na malou projížďku. „V obchodě jsem si však nemohl za nic na světě vzpomenout, co jsem to vlastně chtěl. Chodili jsme kolem dokola a doufali, že si vzpomenu. Pak mi to došlo – potřeboval jsem natankovat do svého auta benzin.

Motoristé vrátili vedoucí jedné benzinové stanici v americkém Vermontu důvěru v lidi. Pumpař totiž odešel v polovině směny na oběd a nechal samoobslužnou pumpu dvě hodiny bez dozoru. Když se to vedoucí pumpy dozvěděla, rychle přijela. Zkontrolovala, kolik paliva se načerpalo, a přepočítala peníze položené u dveří. přebývalo 53 centů.

Z OKA DO OKA

Pohled z očí do očí a jejich barva prozradí to hlavní. Oči jsou „zrcadlem duše.“ Radost, smutek, vlažné city nebo soucit – všechno se v nich odráží. Vědci dokonce ověřili, že očima dokážeme v jedné vteřině vnímat víc než 40 miliónů informačních jednotek.

Západoevropská informační společnost dokládá, že se o lásce rozhoduje v prvních 30ti vteřinách setkání. Rozšiřují-li se vašemu protějšku zornice, jde o velkou náklonnost. Rozeznat lze rovněž odmítnutí: zúžené zornice a lehce přivřená víčka dávají na srozuměnou nezáměr o druhého.

Američtí vědci, jsou přesvědčeni, že barva očí prozrazuje určité charakterové vlastnosti:

- Lidé s modrými očima jsou často nesmělí, zaražení, romantičtí a také příliš důvěřiví.
- Zelené oči svědčí o tom, že dotyčný je trpělivý, citlivý a dovede dobře naslouchat. Bývá trochu tvrdý, ale vždy spravedlivý. V partnerských vztazích nedokáže přistupovat ke kompromisům.
- Osoby s hnědými očima jsou zodpovědné a spolehlivé. Čím tmavší mají barvu, o to výraznější je smysl majitele pro vášeň a smyslnost. Tito lidé zpravidla vědí, co chtějí, často bývají velmi sobečtí.
- Šedé oči jsou spojeny s odvahou a tvrdohlavostí. Jejich nositelé se vyznačují spolehlivostí, dovedou se prosadit, ale dovedou také být pěkně umínění.

Něco pro Myšáka:

Extra krátká bajka o slonu a myši

Slon potká myš:

„Ty jsi ale malinká.“

„Nediv se, byla jsem dva týdny nemocná.“

POLEMIKA O POČASÍ

Nebudeme tady s Ájou vypisovat takové ty věci, co jste už určitě, možná i od nás slyšeli, ale pouhá a strohá fakta.

- * Zda hmyz létající nízko při zemi je zárukou brzkého deště, není dosud se stoprocentní jistotou prokázáno, stejně jako není radno věřit rosníčkám v lahvi; zato včely jsou před deštěm vždy neklidné a často bodají.
- * Slyšíme-li nezvykle dobře i na velkou vzdálenost a jsou-li obvyklé pachy silnější, bude deštivo.
- * Jestliže sůl nebo mouka vlhne, počasí se zhorší.
- * Padají-li kapky při dešti kolmo, nebude pršet dlouho, stejně tak, tvoří-li se na kalužích bubliny.
- * Vydává-li kus ledu při poklepu čistý a zvonivý zvuk, lze očekávat delší mrazivé počasí.
- * A nakonec jedna „pokožová“: soustřeďují-li se bublinky vystupující z cukru rozpuštěného v kávě uprostřed hladiny, bude pěkně. Usazují-li se mezi středem a stěnami šálku, očekávejte déšť. A dorazí-li až ke stěnám, jsou-li rozptýlené a připomínají-li korálky, připravte se na dlouhou nepohodu.

Jan Svěrák:

„O filmu Jízda jsem se dočetl, že zelený kabriolet symbolizuje vztah k přírodě... Ve skutečnosti byl zelený, protože jsme jiný nesehnali. Říkali jsme si – ta barva je hnusná, ale přestříkávat to nebudem.

Popovo polje (Chorvatsko)

Podivné výjevy a postavy zobrazené na neobvyklých pohřebních památnících dodávají nádech tajemství oblasti vzdálené asi 48 km na severozápad od Dubrovníku. Místo je přisuzováno sektě známé jako bogomilové, která se zde usadila ve středověku. Kamenné rakve nesou řezby lidí, koní, slunce, měsíce a svastiky (svastika je staroindické znamení hákového kříže, které zneužili fašisté.) Ačkoli se na všech

pohřebních místech vyskytují kříže, nezdá se, že by památníky byly křesťanské. **Jestliže je nezhotovili bogomilové, kdo to byl? Mají snad svůj původ v nějakém magickém kultu?**

Biskupin (Polsko)

V prvním tisíciletí př. n. l. se táhla do Lusatckých hor až do severní a západní Evropy kultura urnových polí. Biskupin, kdysi ostrov, leží 225 km ne severozápad od Varšavy. Celé město se skládalo z dřevěných domů, a když bylo objeveno, spočívalo už pod blátem 2 až 3 tisíce let. Město bylo obeháno kamennou zdí a pokrývalo plochu asi dvou hektarů. **Obyvatelé uctívali sluneční a měsíční božstvo—byli to Lusinatci nebo nějaká jiná rasa? Zdědili jejich kulturu druidové?**

Hlavalam IV. – Levá nebo pravá půlka mozku

Levá hemisféra nebo—li polovina mozku je tzv. mužská, tedy matematické, praktická, logická, racionální a jazyková, zatímco pravá je intuitivní, vztahová, snová a fantazijní. Je třeba naučit se používat obě poloviny mozku a k tomu vyvinuli v Stanfordu metodu výuky, kdy si studenti pro sebe vymýšleli různé situace a snažili se najít jejich řešení. Někdy to hledání nebylo příliš snadné a právě to přispělo k překonání kulturních bariér, tedy ke spojení práce levé a pravé hemisféry. A Ája a Jezule Vám předhazují tento problém:

Představte si, že v betonové podlaze prázdné místnosti je zapuštěná 10 cm dlouhá ocelová trubka. Její vnitřní průměr je o 1,5 mm větší než průměr pingpongového míčku, který je uvnitř. Jste jedním ze šesti lidí v místnosti a k dispozici máte tyto předměty:

- ✓ 10 m šňůry na prádlo
- ✓ tesařské kladivo
- ✓ dláto
- ✓ krabici sušenek
- ✓ pilník
- ✓ drátěné ramínko na šaty
- ✓ francouzský klíč
- ✓ a žárovku.

Vezměte si papír a vymyslete a запиšte během 5^{ti} minut co nejvíc (třeba i bláznivých) způsobů, jak dostat míček ven aniž by jste poškodili beton, míček nebo trubku. Pak do seznamu запиšte své jméno a počet řešení. A zítra se dozvíte, jak je na tom Vaše nápaditost.

Čteníčko – den sedmý

* Život je jako gramatika. Po prvním pádě následují další.

* S těmi, co nejsou puštěni ke slovu, se nelze domluvit.

O JEDNOM VELKÉM OMYLU

Pan Josef Kainar napsal hromadu básniček, pak tu hromadu a vzal a udělal z ní sbírku „Nevídáno neslycháno“ a náš tým v ní našel tuhle básničku o tom, jaké maličkosti mění svět.

CHODIL PÁN, CHODIL PO LOUCE

Chodil pán, chodil po louce
v takovém černém klobouce.
Poledne bylo, čisté nebe.
Ulehl ten pán do trávy.
Položil klobouk vedle sebe.

Poledne zvoní. A v té chvíli
vykoukne krtek ze své díry.
Vykoukne rovnou do klobouku.
—Ten svět je černý,
u sta brouků!—

Honem do své díry vlezl,
nikdy víckrát
nevylezl.

Tak vidíte.

POČASÍČKO - JAKÉ BUDE POČASÍ?

Jasný měsíc – v zimě ohlašuje na noc mrazy, ostatně kdykoli je v tomto období obloha jasná, teplota výrazně poklesne, není ale úplně pravda, že úplňk znamená obrát k lepšímu počasí.

Bouřkové mraky – pokud se už ráno objeví dále na jasné obloze pás cimbuřovitě oblačnosti (Alto cumulus castellanus), dosahuje pravděpodobnost výskytu bouřky během dne až 90% kolem 10 až 11 hodiny se kupovitá oblaka hromadí a vytvářejí rychle rostoucí věže, ty odpoledne s velkou pravděpodobností přerostou do mraků s vrcholy vysokými až 14 km, které přinášejí lijáky a bouřky v pozdních odpoledních nebo časných večerních hodinách.

Rudý západ slunce – svědčí o velké vlhkosti vzduchu a jeho nestabilitě, z čehož vyplývá, že vzrůstá pravděpodobnost změny počasí, to platí tehdy, jestliže slunce zapadá za oblaka za horizont.

Zlatá barva večerních červánků – příznak klidného stavu atmosféry, čistého vzduchu a udržení pěkného počasí.

Dým v létě stoupá kolmo vzhůru – to je možné jen za bezvětří, které ukazuje, že se nacházíme mimo vliv atmosférických front. Věští stálé, celkově pěkné počasí bez oblačnosti a srážek, je taky velmi pravděpodobné vyjasnění s modrým nebem a slunečním svitem.

Vlaštovky létají nízko nad zemí – blanokřídlí hmyz se s poklesem tlaku drží blízko u země, a protože vlaštovky se jím živí, létají nízko. Toto chování může ohlašovat déšť.

Malý kruh okolo měsíce – blíž se teplé počasí.

Vysoká oblačnost před setměním – bílé vláknité chomáčky mraků na jasné obloze upozorňují na blízkou teplou frontu.

VEJCE

Každé vejce je jiné, některé je bílé, některé modré, některé kropenaté, ale v každém je stejná tma, tma jako v pytli, a kdo je uvnitř, ten vůbec nic nevidí, nemůže si číst ani hrát pasíáns, nemůže se ani pohnout, nemůže se podívat na hodinky, jak dlouho tam vlastně je, ve vejci se sedí nepohodlně, není to opravdu žádný med, a tak se nedivte, že takový kolibřík nebo krokodýl si říká, to ale trvá už aby to skončilo, už abych byl venku na sluníčku, nemůže se dočkat a uvažuje, jaký ten svět asi je a co tam bude dělat, možná že bude zpívat v opeře, říká si, možná že budu létat z Prahy do Říma, možná že budu plavat v nějakém modrém moři, kdo ví, a jak to má také vědět, jak má vědět, jestli bude zpívat, plavat nebo létat, ve vejci je tma jako v pytli, neví ani, jestli je kuřetem, kolibříkem nebo krokodýlem, ví jenom, že to bude nádherné, že to bude velice zajímavé, a nemůže se dočkat.

Callanish (Lewis, Skotsko)

Vítr o síle vichřice se často prohání po ostrově Lewis, který má se svým drsným terénem zvláštní osobitou mystičnost. 19 km západně od Stornowaye stojí jeden z nejdramatičtějších megalitických památníků v Británii. Kamenné aleje vedou ke kruhu, v němž stojí mohutný monolit. Místo bylo postaveno kolem roku 2000 př. n. l. a po některých stránkách připomíná Stonehenge. **Kdo a proč zde megalit postavil?**

La Grotte des Féés (Francie)

V nízko ležících bažinách delty řeky Rhône se nachází jedna z největších komnat vytesaných do skály. Hrobka, vzdálená 4 km severovýchodně od Arles, má dvanáctimetrovou předsíň a na vzdáleném konce obrovskou pohřební komnatu, 24 m dlouhou a 3 m širokou. Jsou tu také dvě menší boční komory. Byly postaveny 4 000–3500 př. n. l. **Pro koho byla tak obrovská hrobka postavena?**

Nápis na nástěnce v nemocnici:

„Jak prokazují výzkumy, prvních pět minut v životě je zřejmě nejrizikovějších.“ Kdosi pod něj připsal tužkou: „Posledních pět minut taky není nic moc.“

Že vaše děti dospívají, poznáte podle toho, že se vás přestanou ptát, odkud přišly na svět a odmítají vám sdělit, kam jdou.

Řešení hlavolamu IV – Levá nebo pravá půlka mozku

Jestliže jste napsali celou řadu způsobů jak dostat míček z roury ven, pak je vaše myšlení **plynulé**, neboť plynulost má vztah ke kvantitě. Jestliže jsou vaše nápady různorodé, pak máte **pružné** myšlení. Pokud vás napadlo roztáhnout drátěný věšák, klepáním zploštit konce a udělat z nich velkou pinzetu k uchopení míčku, pak jste sice úlohu vyřešili, ale celkem běžným způsobem. Napadlo-li vás rozbít topůrko kladiva francouzským klíčem a použít k vytažení míčku třísek takto vzniklých, pak jste už prokázali jistou pružnost, protože ničit nástroje se nemá, a tak to lidi obvykle také nedělají. Teoreticky si to ovšem můžeme dovolit. Jestli jste vymysleli a zkoušením si dodatečně potvrdili, že masa rozmočených sušenek nabalená na pilník by mohla při jistém grifu vytáhnout míček z roury, pak jste na tom s pružností myšlení docela dobře. Ovšem pozor, napadlo někoho z vás vyčůrat se do roury? Pokud ne, tak to bylo jistě způsobeno kulturní zábranou, neboť vyčůrat se v jiné místnosti než na WC je jaksi tabu. A tady vidíte, ve skutečnosti bychom to

nemohli udělat, ale v myšlení je možné tuto bariéru překonat. Ono nejde o to, že bychom přesně tímto konkrétním činem způsobili něco převratného, ale překonáním bariéry se uvolní cesta k dalším řešením, která třeba už budou společensky přijatelná.

Čteníčko – den osmý

* *Někomu jsou křídla dobrá na to, aby dělal šum kolem své osoby.*

* *Štěstí je jediná věc, kterou můžeme darovat i když ji nevlastníme.*

Povídka od jednoho chytrého polského pána.

BOHDAN PLATKOWSKI - DÍVKÁ

Působila velice atraktivním dojmem. přisedl jsem k ní a zjistil, že si zaslouží, abych ji nazval překrásnou. Učinil jsem tedy, co si zasloužila. Tlumeným hlasem, ale důrazně a s citem.

Bezvýsledně.

„Pomyslete na to, že už se třeba nesetkáme!“

Nezapůsobilo to na ni. To pomyšlení ji vůbec netrápilo.

„Omluvte, prosím, moji neodbytnost, ale vaše krása mě k tomu opravňuje. Jsem totiž akademický malíř...“ lhal jsem jako když tiskne. Ticho.

„Pojď se mnou, vydáme se do slunečných dálek, plných květů,“ deklamoval jsem nadneseně a vzal ji za ruku.

„Pusť mě, nebo zavolám policii,“ vytrhla mi dlaň. Rezignoval jsem a vzápětí odešel.

Mám své zásady. Nemám rád dívky lehkých mravů. Takové, které mi hned začnou tykat.

INFORMACE NAPROSTO NEZBYTNÉ PRO PŘEŽITÍ Č. 2.

1. **BOMBILÁTKA** – ozdoby na čepcích ze skla, cínu, mosazi, řetízků, skleněných kuliček
2. **FAMFULICE** – velký knoflík na řeznických kabátech.
3. Hustota v naší galaxii je jako 3 mouchy nad Evropou.
4. Včetně čtyř oceánů a Kaspického moře je na světě 58 moří.
5. Země je vzdálená od Slunce 8,3 světelné minuty (velice důležité).
6. Každým rokem se Měsíc od Země vzdaluje o 4 cm.
7. Slanost Jaderského moře je 38,9 %.
8. M 51 je galaxie „Honící psi“.
9. Největší teleskop na jižní polokouli je v Chile.
10. Naše Sluneční soustava měří 1/2 světelného dne.
11. **RAPA – NUI** je druhý název pro Velikonoční ostrovy.
13. Průměr Mléčné dráhy je 100 tisíc světelných let.
14. V místech kde se potopil Titanic, se voda díky svému složení mění v led až při mínus čtyřech stupních Celsia. V takové vodě se dá přežít pouze několik minut. Když se Titanic potopil měla voda –2 stupně Celsia.

POHÁDKA O TOM JAK KIČIGO PRODÁVAL VRABCE (JAPONSKÁ)

Už je to dávno, ale kdysi žil v Japonsku taškář Kičigo. Všichni ho znali, dobří se mu smáli, špatní se ho báli, nejvíc však lakomci. Jednou si Kičigo přivázal na bambusovou hůl pár pěkných bažantu a začal se procházet před domem známého lakomce a vykřikovat: „Vrabci na prodej! Vrabci na prodej! Tucet za zlaťák.“

Když lakomec uslyšel, co Kičigo vykřikuje, zaradoval se : „Ten selský hňup nerozezná ani bažanta od vrabce. Půjdu, koupím ty jeho vrabce a budu mít za zlaťák dobrou večeři celý týden.“

A jak si řekl, tak udělal. Vyšel před dům, zastavil Kičiga, hodil mu zlaťák a povídá: „Tak mi dej ty své vrabce.“ „Tady jsou, urozený pane,“ odpověděl Kičigo vesele, otevřel brašnu, kterou měl po boku, vytáhl z ní tucet hubených vrabčáků a strčil je vyjevenému lakomci do natažených rukou. Sám s bažanty odběhl.

ZPÍVÁTE FALEŠNĚ?

Zpěv vnáší do duše světlo. Už od pradávna byly hudbě připisovány léčivé účinky. V současné době uvedenou skutečnost potvrdily i četné výzkumy s použitím nejmodernějších metod. Dříve ovšem lidé zpívali daleko častěji než nyní. Během zpěvu se v mozku aktivují hormony štěstí, endorfiny, tedy látky, které vyvolávají dobrou náladu a veselí. Přitom je úplně jedno, co a jak zpíváme. Nahlas nebo potichu, zvesela a živě nebo spíš mírně a zádušně – ve všech podobách mobilizuje zpěv vnitřní síly a odbourává stres. Podle studie university v Salcburku jsou lidé, kteří si často zpívají prokazatelně zdravější, neboť zpěv kromě duše posiluje také srdce, krevní oběh a plíce. A ještě malé tajemství na závěr: Je úplně lhostejné, zda zpíváte

falešně. Hlavní totiž není kvalita výkonu, ale radostná nálada.

***Castellucio (Sicílie, Itálie)**

Na výběžku se strmými útesy, spadajícími kolem ní dolů do údolí, leží prehistorická vesnice Castellucio (mezi Syrakusami a Ragusou). Do útesů bylo vytesáno více než 200 „hrobů“. Ačkoli se na místě našlo mnoho keramiky a trosek, žádné pozůstatky po lidech tu nezůstaly. Místo bylo datováno do let 1 800–1 400 př. n. l. **Čí pohřebiště to bylo a kde jsou kosti? Jaký je smysl řezb na kamenných deskách vyplňujících vchody do „hrobek“?**

Li Muri (Sardinie, Itálie)

V úrodné zemědělské oblasti severní Sardinie, asi 8 km od Arzacheny po silnici do Luogosanta, leží nejstarší megalitické památníky na ostrově. Je to pět navzájem se protínajících kruhů na plošině ve svahu výběžku. Každý kruh má malou komoru z kamenných desek obklopenou vztyčenými deskami a kameny. Našly se tu lidské kosti, nože, keramika a korálky. Místo se datuje asi do roku 2 500 př. Kr. **Používalo se kamenů k pozorování oblohy? Kdo místo postavil a používal ho?**

Americké postřehy:

Světlo se šíří rychlostí 58 800 000 000 km za rok, tedy přibližně stejně rychle jako drby po Washingtonu.

Největší lež v životě zněla dříve: „Šek byl odeslán.“ Dnes je to: „Otevřete zatlačením zde.“

Dvě třetiny Američanů dnes žijí ve velkoměstech nebo v jejich okolí. Zbývající třetina bloudí po dálnicích a hledá výjezd.

Hlavalam V. – Anekdoty bez konce

Máte rádi anekdoty? Tady jich několik předkládáme, ale ne jen tak. Ustříhli jsem totiž pointy a na Vás je doplnit nějaký vtipný závěr.

1. Sedí Skot v hospodě a na chvíli si musí odskočit. Nechce však nechat pivo jen tak stát a napíše proto na tácek: „Napilval jsem do něj!“

Když se vrátí, najde na tácku vzkaz: ...

2. Cestující říká strojvedoucímu: „Blahopřeji, jezdím tímhle vlakem už třicet let a dnes je to poprvé, co přijel včas. Mohu Vám při té příležitosti nabídnout cigaretu?“

„Neunáhlujte se, tohleto je...“

3. „A jak si přejete to vajíčko upravit“, ptají se Skota v restauraci.

„Způsob úpravy ovlivňuje cenu?“

„Ne.“

„Tak ho prosím na ...“

Čteníčko – den devátý

* Mnoho sladkostí škodí. Nejvíce med mazaný kolem huby.

* I když o vás někdo tvrdí, že jste dřevo, při plavání na to nespolehejte.

ZTRÁTA INFORMACÍ

Toto je pojednání o tom, jak se v jednom nejmenovaném podniku ztrácí nepochopitelným způsobem informace.

Ředitel náměstkovi:

Zítra v 9 hodin je zatmění slunce, tedy něco, co se každý den nevidí. Ať zaměstnanci nastoupí v pracovním oděvu na nádvoří. Při pozorování tohoto řídkého jevu podám sám příslušný výklad. Bude-li pršet a nebude nic vidět, pak v tom případě půjdeme do jídelny.

Náměstek vedoucímu odboru:

Na pokyn ředitele bude v 9 hodin zatmění slunce. Bude-li pršet, nebude to možno na nádvoří v pracovním oděvu vidět. V tom případě se provede zatmění slunce v jídelně, tedy něco, co se každý den nevidí.

Vedoucí odboru vedoucímu oddělení:

Na pokyn ředitele dojde zítra v 9⁰⁰ v pracovním oděvu ke zmizení slunce. Ředitel dá pokyn v jídelně k tomu, má-li pršet, což se nevidí každý den.

Vedoucí odboru skupinářů:

Bude-li zítra v jídelně pršet, tedy něco co se každý den nevidí, zmizí v 9 hodin ředitel v pracovním oděvu.

Skupinář pracovníkům:

Zítra v 9 hodin zmizí náš ředitel, škoda, že se to nedá vidět každý den!!!

Tady jasně vidíte, kam až to došlo a co kdo očekával, že se stane v devět hodin.

ENERGIE PRO MALÉ BUŇKY ŠEDÉ KŮRY MOZKOVÉ

Míváte někdy potíže se soustředěním? Stejně jako počítač potřebuje i náš mozek pro své fungování energii.

Co podporuje myšlení

Bílkoviny ovlivňují produkci základních látek, které přenášejí informace uvnitř mozkových buněk. Zvlášť významné zdroje představují mléčné produkty, mořské ryby, hovězí a jehněčí maso, drůbež, vajíčka, luštěniny a sója.

Zlepšete si paměť

Schopnost pamatovat si zvyšuje dostatek nenasycených mastných kyselin, vitamínů skupiny B a cholinu, tudíž luštěniny, celozrnné obilí, ořechy, semena a z nich lisované oleje ovlivňují paměť.

Za vyšší výkonnost

Alkaloidy a třísloviny v kávě a čaji nás oživují. Káva účinkuje rychleji a kratší dobu, čaj pomaleji a déle. Příliš velká množství vedou k nervozitě, takže vlastně narušují soustředění.

Pro jasnou mysl

Bylinky a koření obsahují éterické oleje, které působí přímo na mozek a podporují jeho kombinační schopnosti. Ideálním pomocníkem je výtažek z čínské kořene žen – žen, který přispívá k většímu příjmu kyslíku, oživuje prokrvení mozku a tím i celkovou výkonnost myšlení.

Na zesílení koncentrace

Při únavě a zeslabení koncentrace pomáhá glukóza v hroznovém cukru a čokoládě. Obojí se doporučuje užívat v rozumné míře. Příliš velké množství glukózy totiž znovu unaví.

POHÁDKA O ZAJÍCI A ŽELVĚ (SRBSKÁ)

Domluvil se zajíc se želvou, že půjdou spolu do lesa. Želva si přivstala a budí zajíce: „Vstávej, zajíci, do lesa je daleko, už musíme jít.“

„Tak si jdi,“ povídá zajíc. „Já si ještě zdřímnu. Takovou loudalku, jako jsi ty, ještě vždycky dohoním.“

„To se uvidí,“ řekla želva a šla pomalu k lesu. Byla už u lesa a zajíc nikde. A tu letěla kolem pěnka a volala na želvu: „Jestlipak víš, co se stalo? Zajíc spal v pelechu a přišla liška a zakousla ho. Už na něho nečekej.“

„Tak vidíš, zajíci,“ řekla želva. „Co jsou ti platné rychlé nohy, když máš pomalé spaní. Teď už mě opravdu nedohoníš.“

Monte d' Accordi (Sardinie, Itálie)

Blízko středu zvlněné krajiny s horami v dálce a mořem nablízku leží pozůstatky posvátného pahorku. Je u silnice do Sassari, 7 km jihovýchodně od Porto Torres a má výšku 12 m se dvěma vrstvami kamenných zdí. Pochází asi z roku 1 700 př. n. l. Nenašla se ani stopa po komoře nebo vchodu do pahorku. Blízko na jedné straně leží dolmen a na přístupové rampě menhir. Nedaleko stojí záhadný vejcovitý balvan s křivkou, jež ho přímo protíná. **Kdo postavil tento pahorek a jaký byl jeho účel?**

Wéris (Belgie)

Ardeny, oblast zvlněných kopců s mnoha strmými úbočími, mají jedno z nejpůsobivějších evropských nalezišť megalitů. Řada památníků křížující krajinu začíná u Erezée, 5 km od Wéris. Tři menhiry – nejvyšší o výšce 2,4 m – vytvářejí děsivou skupinu. Nablízku je napolo pohřební dolmen a v jeho komoře se našly kosti lidí i zvířat a také keramika. Předpokládá se, že místo bylo vybudováno mezi 3 000 a 2 500 př. n. l. **Kdo postavil tyto památníky? Měla řada nějaký vztah k sedmi hvězdám jakéhosi souhvězdí?**

Opozdilý cestující na letišti vrazil do zástupce letecké společnosti, který se právě vracel od startujícího letadla. „Počkat!“ vykřikl. „To je můj let!“

„Lituji,“ řekl zástupce. „Budete muset chytit příští.“

Cestující ukázal na svoje hodinky. „To letadlo má mít odlet v 15.05 a na mých hodinkách je teprve 15.04.“

„Je mi líto, pane,“ odpověděl zástupce omluvně, „ale protože jste tady nebyl, musel jsem se řídit vlastními hodinkami.“

Řešení hlavolamu V – Anekdoty bez konce

Původní „vtipné“ pointy byly tyto:

1. Sedí Skot v hospodě a na chvíli si musí odskočit. Nechce však nechat pivo jen tak stát a napíše proto na tácek: „Napilval jsem do něj!“

Když se vrátí, najde na tácku vzkaz: „**Já taky.**“

2. Cestující říká strojvedoucímu: „Blahopřeji, jezdím tímhle vlakem už třicet let a dnes je to poprvé, co přijel včas. Mohu Vám při té příležitosti nabídnout cigaretu?“

„Neunáhluje se, tohleto je **včerejší vlak.**“

3. „A jak si přejete to vajíčko upravit“, ptají se Skota v restauraci.

„Způsob úpravy ovlivňuje cenu?“

„Ne.“

„Tak ho prosím **na bifteku**.“

Čteníčko – den desátý

* *Neobracej pravdu na ruby nebo dostaneš na lím.*

* *Neberte život příliš vážně stejně z něho nevyvážete živí. (Hubbard)*

Něco pro Brouka:

Co je lepší?

Co je lepší – věčná blaženost, nebo buřty s cibulí? Na první pohled by se mohlo zdát, že věčná blaženost, ale dokážeme, že to tak není. Co je lepší než věčná blaženost? Nic. A buřty s cibulí jsou samozřejmě lepší než nic. Když to složíme dohromady, vyjde nám, že buřty s cibulí jsou lepší než věčná blaženost.

BROUKU JÁSEJ!!!!!!

VÝZNAM BAREV KVĚTIN A SYMBOLIKA

- ✿ **žlutá** – je teplá, jasná, živá, veselá a lehké mysli, úcta ke stáří, manželství, ale v křiklavém tónu znamená také faleš a nenávisť
- ✿ **oranžová** – je sváteční, půvabná a energická, vzbuzuje radost, je teplá, slunečná, ale znamená také ješitnost
- ✿ **červená** – je krev, láska a vášeň, nejpůsobivější a nejaktivnější barva – jasná červeně vzrušuje, tmavá působí vážně a důstojně
- ✿ **fialová** – umí být jasná, ale také pochmurná, slavnostní i pompézní, vznešená, důstojná, okázalá a přátelská
- ✿ **modrá** – je touha a dálka, také tichá, těžká, vážná i studená, bledě modrá působí jasně a čistě
- ✿ **zelená** – sjednocuje, uklidňuje, mírní, světlá působí radostně, tmavá studeně
- ✿ **bílá** – jistota, nevinnost, cudnost a neutralita

Sváteční oběd

V bufáci „Na faře“

sdělil mi pingl bujaře:

Knedlíky napařeny nejsou,
ale měl byste vidět kuchaře.

VÍC NEŽ DOST

Na světě je 2700 druhů hadů a z toho jich je 400 jedovatých.

(A teď si představte že každý had má svojí (H)hadici, chudáci hadi.)

TĚŽKÝ PSÍ ŽIVOT

Jako poštovní doručovatel musel můj otec pravidelně čelit několika zlým psům, ale jen jeden z nich ho pokaždé dokázal vyvést z míry. Poštu mohl vložit do schránky jedině tak, tak že se natáhl přes plot. Aby však unikl lapajícím tesákům, musel okamžitě ucuknout. Zápolili spolu takhle už dva týdny, když se z verandy ozval přívětivý hlas nabízející spásnou radu. Otec pak ustrašeně sáhl za plot a podal poštu psovi. Ten zavrtěl ocasem a opatrně dopisy převzal do tlamy. Konečně mohl i on splnit svůj úkol.

V Tel Avivu mají hlídky v civilu, které fotografují psy konající potřebu na veřejných prostranstvích. Snímky přistižených provinilců předávají vyšetřovateli. Slouží jako důkaz proti majitelům, kteří dovolí svým miláčkům znečišťovat chodníky.

Talati de Dalt (Menorca, Španělsko)

Na kopci porostlém stromy u hlavní silnice do Alayoru, 3 km od Mahónu, stojí pozůstatky nejmocnějšího megalitického místa na Menorce. Skládá se z pěti věží talayot, kruhových domů, kamenných kruhů a podzemních komor. Dál od hlavní věže stojí taula a formace z kamenů ve tvaru lodě. **Bylo to postaveno kolem 1 000 př. Kr., ale proč?**

Evora (Portugalsko)

Na řece Guadianě východně od Evory leží jeden z nejstarších hřbitovů v Evropě – skupina sedmi kulatých komorových pahorků místně nazývaných antas. Keramické misky a pazourkové čepele nalezené v hrobech

pocházejí asi z roku 4 000 př. n. l. Stěny náhrobků tvoří velké kamenné desky asi 1,5 m vysoké a střechy jsou konzolové. **Kdo postavil pahorky?**

Spolužačka mé dcery Julie se přestěhovala na kolej bez jakýchkoliv zkušeností s praním prádla. Julie jí celou proceduru vysvětlila, hlavně zdůraznila, že musí prádlo rozdělit na bílé a barevné. Když se pak v sobotu večer vrátila z výletu, našla spolubydlící v slzách. „Celý den jsem prala a sušila!“ brečela. „Už mám hotové všechno bílé a žluté. Vyprala jsem i zelené, ale modré už jsem nestihla.“

Hlavalam VI. – Klapkobřinkostroj

Asi všichni víme, co je to klapkobřinkostroj, ale málokdo ví, co je to jablkové svinstvo. No, milé děti, je to závin jablkový. Ale tím to ještě nekončí.

Jakub Hron Metánovský (1840–1921), který vymyslel toto pojmenování byl nesporně podivín. Žil sám, nábytek měl připevněný na kladkách, což mu umožnilo snadnější uklízení, ale také v této vytažené pracovně rád pracoval. Víme přece, že u stropu je tepleji. Jeho boty měly tak tlusté podrážky proto, že jejich výšku vypočítal jako aritmetický průměr výšky bláta v Metánově. Nosil podivný klobouk ve tvaru mnohostěnu, jehož tvar byl určen s ohledem na odpor vzduchu při chůzi a smekání při zdravení. Jako autor si nechal patentovat několik vynálezů, ale ujal se pouze buňát = nepřevrhnutelný kalamář, se kterým prý Čapek napsal celé RUR. Pak taky vydal asi dvacet knih, všechny zaměřené na cestu člověka k lepším zítřkům. Pracoval jako středoškolský profesor matematiky a fyziky, ale byl předčasně penzionován pro zjevné podivínství. V šedesáti letech vystudoval právnickou fakultu a medicínu, ale k závěrečným zkouškám ho pro pokročilý věk nepřipustili.

A teď už se dostáváme k jádru pudla. Dokážete k Hronovým slovům připojit správné výrazy dnešní doby?

Čujba	Cesta
Drátovestř	Deštník
Hámitenstvo	Idealismus
Hbitkolo	Materialismus
Horsišťan	Myšlení
Chraňokapka	Optimista
Jacháda	Pesimista
Mrázůvka	Pochlebovač
Nejlepšíšťan	Policista
Robava	Práce
Slávitelský slintatel	Realismus
Souchňapák	Telegram
Umba	Umění
Věčatenstvo	Velocipéd
Vidinenstvo	Zmrzlina

Čteníčko – den jedenáctý

* Lidé se často pyšní čistým svědomím jen proto, že mají krátkou paměť. (Tolstoj)

* Věčné hledání chyb cizích je jednou z největších chyb vlastních. (Hubbard)

POHÁDKA O DOBRÉ VÝMLUVĚ (ANGLICKÁ)

Jel jednou jeden dobrý muž na oslu a cesta ho vedla kolem sadu. Ze sadu visela rovnou nad stezkou silná větev s krásnými zralými hruškami. Když je jezdec uviděl, dostal na ně chuť. Rovnou ze sedla se jednou rukou přidržel větve a druhou sáhl po nejpěknější hrušce. Ale neutrl ji. Než to mohl udělat, vzepjal se pod ním jankovitý osel a odpálil. Muži nezbylo, než aby se chytil silné větve oběma rukama. Jak tak visel a třepal nohama, přiběhl zahradník. A hned spustil na zloděje: „Hej ty, co to tam děláš na mé hrušce?“

„Nebudeš mi věřit, dobrý člověče,“ řekl muž, „ale já tam spadl s osla.“ Zahradník opravdu nevěřil. Popadl hůl a milého jezdce řádně vyplatil. Dejte si pozor, aby se to nestalo i vám, až jednou taky spadnete nahoru.

CO TO JE . . . ?

Tropický den – maximální denní teplota vzduchu je 30 stupňů Celsia nebo vyšší. Za rok u nás takových dnů nebývá víc než deset.

Ledový den – maximální denní teplota vzduchu byla nižší než 0 stupňů Celsia. Za rok jich zaznamenáme v průměru 30 až 60 (na horách se vyskytují častěji – na Lysé hoře tvoří téměř třetinu roku).

Rosný bod – teplota, při níž se vlhkost obsažená ve vzduchu začíná srážet, ve formě mlhy nebo mrholení.

Napršelo 10 milimetrů srážek – na jeden metr čtvereční spadlo 10 litrů vody.

Přechod fronty – nad naším územím přechází rozhraní mezi dvěma vzduchovými hmotami, ty se liší teplotou, vlhkostí a množstvím prachových částic.

Evropský letní monzun – nesprávný název pro proudění chladného mořského vzduchu od západu až severozápadu nad ohřátou evropskou pevninu v letních měsících, s tímto jevem je také spojena pranostika o Medardovi.

Inverze – v určité vrstvě atmosféry teplota vzduchu s výškou neklesá, ale naopak vzrůstá a na hřebenech Krušných hor tak byla na začátku 80tých let naměřena teplota až o dvacet stupňů vyšší než v podkrušnohorských Tušimicích. Vznik : lehký teplý vzduch ve vyšších vrstvách atmosféry překryje těžký studený vzduch. Rozhraní těchto dvou hmot tvoří pokličku, která vězní chladný vzduch v nížinách a vyvolává tam špatné rozptýlové podmínky.

KURIOZITY OD PLOTNY A PÁNVE

Věřte, nevěřte, špagety nejsou italského původu

Italská kuchyně bezpochyby umí proměnit zdánlivě fádni dlouhé tenké těstoviny v úžasnou pochoutku. Přesto mistři nudlových hodů nejsou vynálezci slavných špaget. Těstovina pochází z Číny, kde ji objevil Marco Polo a v zavazadlech přivezl do jižní Evropy.

Před 2 000 lety...

... stěží vypadalo kuchyňské nádobí jinak než vybava dnešní moderní kuchyně. Už ve starém Římě měly tehdejší hospodyně k dispozici pečící pánve z bronzu, měděné hrnce, cedníky, trychtýře a kotle.

Můžou nudle učinit člověka šťastným?

Jak by se asi vaši kamarádi tvářili, kdybyste je pozvali na nudlové party? Pokud by se divili, tvrdte jim, že těstoviny se dokážou skvěle postarat o pohodu a umějí zprostředkovat pocit štěstí. Vysoký podíl uhlohydrátů ve špagetách, makarónech, vřetenech a dalších pokrmech prý podporuje v těle produkce serotoninu, označovaného jako hormon dobré nálady. A jak chutnájí!

Od kdy patří k veselce svatební dort?

Už v prvním století před naším letopočtem existoval svatební dort. Tehdy začali pekaři ve starém Římě k slavnostní příležitosti sňatku péci malé, bílé koláče z pšenice, které se ovšem nejedly – házelo se jimi po nevěstě. Z toho se vyvinul jeden z nejčastějších obyčejů, který dodnes patří i ke skromnější pojatému svatebnímu obřadu.

Kdo vynalezl čaj v nálevových sáčkích?

Thomas Sullivan, dovozce čaje z New Yorku, rozeslal v roce 1904 své vzorkové zboží ne jako obvykle v malých plechových krabicích, nýbrž v hedvábných sáčkích. Jeho zákazníci předpokládali, že jde asi o dodavatelovu výzvu, aby čaj v sáčkích přelili horkou vodou. Toto nedorozumění potom vedlo k objevu čajů v nálevových pytlíčcích.

Bramborové chipsy

Stalo se to v USA v roce 1853. Hostu v restauraci připadaly pomfrity, které si objednal příliš silné, a proto je vrátil. Rozlíčený kuchař nakrájel pak brambory tak tence, že po smažení je už nešlo napíchnout na vidličku. Host je přesto s radostí snědl a kuchař si poté otevřel vlastní restauraci a chipsy v ní nabízel jako specialitu. A tak byly vynalezeny chipsy.

Jednou ráno mě má nejstarší dcera, studentka posledního ročníku střední školy, požádala, abych jí půjčila jednu ze svých sukní. A o chvíli později jsem byla dvojnásob polichocena, když si její patnáctiletá sestra chtěla vzít mé džíny a svetr. Stála jsem na verandě a tak jsem slyšela všechna ta „jů“ a „jé“, když nasedaly do kamarádova auta. Až později jsem se dozvěděla, že právě probíhal školní karneval a všichni se měli obléct za křupany.

Kong Asgers Hoj (Dánsko)

Na ostrově Mon proti Zealandu stojí „dům krále Asgera“, jeden z nejlépe dochovaných pahorků typu chodbových hrobů. Jak pahorek. Tak i komora měřící na délku 10 metrů jsou pozoruhodně úplné. Pocházejí ze staletí kolem 3000 př. Kr. a mohou být dílem nálevkovo–pohárové kultury. **Používalo se jich jen k náboženským účelům nebo k nějaké astronomické činnosti?**

Řešení hlavolamu VI – Klapkobřinkostroj

Vypadá to, jako by pan Jakub Hron Metánovský neměl co dělat, ale i tak nám jeho nápady posloužily pro zábavu. A tak tedy – co bylo co:

Čujba	Myšlení
Drátovest	Telegram
Hámitenstvo	Materialismus

Hbitkolo	Velocipéd
Horsišťan	Pesimista
Chraňokapka	Deštník
Jacháda	Cesta
Mrázůvka	Zmrzlina
Nejlepšíšťan	Optimista
Robava	Práce
Slávitelský slintatel	Pochlebovač
Souchňapák	Policista
Umba	Umění
Věčatenstvo	Realismus
Vidínatenstvo	Idealismus

Čteníčko – den dvanáctý

* Obvykle dochází dřív na moudré lidi než na jejich slova.

* Vlastní neschopnost se často jeví jako cizí troufalost.

CO ŘEKLI MOUDŘÍ

Asi všichni víme, kdo to byl Hans Christian Andersen, Anatole France a Ernest Hemingway. Jeden psal nádherné pohádky, druhý byl spisovatel a třetí byl, kupodivu, taky spisovatel.

A kdysi prý řekli:

H. Ch. A.: Slavný dánský pohádkář příliš nedbal na své oblečení. Jednou ho známý popíchl: „To, co máte na hlavě, má být klobouk?“ Andersen dobromyslně odpověděl otázkou: „A to, co máte vy pod kloboukem, má být hlava?“

A. F.: Nemocného spisovatele uklidňoval lékař: „Není to nic vážného. Také jsem to měl a nezanechalo to žádné následky.“

„To věřím,“ odvětil skepticky France. „Jenomže vy jste měl jiného lékaře.“

E. H.: „Nikdy jsem nebyl idealistou,“ odpověděl Hemingway na otázku, jaký je jeho světový názor. „Všichni idealisté, které znám, tvrdí, že vůně růže je příjemnější než vůně zelí. To by ještě bylo v pořádku, ale oni z toho dedukují, že z růží musí být i lepší polévka.“

POHÁDKA O LEPŠÍ VÝMLUVĚ (INDICKÁ)

Lepší už byla výmluva, kterou si vymyslel jiný zloděj. Jednoho dne se vplížil do sadu a vylezl si na kokosovník, plný pěkných ořechů. Než je však mohl otrhat, vyběhl z chýše zahradník a dal se do křiku. Zloděj se honem spustil se stromu, ale upláchnout se mu už nepodařilo. Zahradník ho pod kokosovníkem popadl za cíp halenky a vykřikl:

„Co jsi dělal na mém kokosovníku?“

„Ale nic zlého, bratře,“ odpověděl zloděj. „Chtěl jsem si tam natrhat trochu trávy pro tele.“

„Cože, trávy?“ dal se do smíchu zahradník. „Copak na kokosovníku roste tráva?“

„Neroste,“ odpověděl zloděj. „Jenže, já to dřív nevěděl. Teď už to vím, a proto jsem taky tak rychle slezl.“ A než na to mohl zahradník něco povědět, byl zloděj pryč.

JAK SPRÁVNĚ JÍST ?

Každý z nás má občas chuť na **něco**. Neznamená to ale, že jsme zmlsaní. Různé chuti na jídlo mohou něco signalizovat, nejčastěji informaci, že tělu schází konkrétní látka. A tak, co znamená chuť na ...

sýr – dostáváme obvykle při nedostatku vápníku a fosforu (v taveňáku bývá také hliník)

V tomto směru se doporučuje spíše než sýr **brokolice**, kde je vápníku i fosforu více než v sýru, a má méně kalorií. Chuť na ...

banán – signalizuje potřebu draslíku, zatímco

jablka – snižují obsah cholesterolu v krvi, mají hodně pektinu a obsahují vápník, hořčík, fosfor a draslík. Chuť na ...

ořšky – znamená potřebu bílkovin, vitamínu B, tuku. Chuť na ...

slané buráky – znamená chybějící sodík. Když se předmětem vaší touhy stane

slanina – toužíte vlastně po tuku, se slaninou však nezapomeňte dodávat tělu více vitamínů, které působí proti značnému množství dusitanů. Chuť na ...

kyselé ovoce – bývá častá u jaterních a žlučkových obtíží. Chuť na ...

olivy – informuje o nedostatku soli.

Pro všechny, kdo dávají přednost léčbě i prevenci přírodními látkami, především léčivými rostlinami, se doporučuje tzv. **PREZIDENTSKÝ ČAJ**, kombinace bylin vhodná:

- k úpravě krevního tlaku (vysokého i nízkého)
- k boji proti vyšší hladině cholesterolu
- jako prevence před cukrovkou
- pro zlepšení paměti, zraku, osvěžení krevního oběhu, k celkové očistě a tím k jakémusi „omládnutí“ organismu. K jeho uvaření potřebujete:

<i>Plody šípku (drcené)</i>	<i>20 dkg</i>	<i>Kořen kozlíku</i>	<i>15 g</i>
<i>Máta peprná</i>	<i>20 g</i>	<i>Květ divizny</i>	<i>10 g</i>
<i>Truskavec</i>	<i>20 g</i>	<i>Mateřídouška</i>	<i>10 g</i>
<i>Řebříček</i>	<i>20 g</i>	<i>Přeslička</i>	<i>10 g</i>
<i>Plod fenyklu</i>	<i>10 g</i>	<i>Třezalka</i>	<i>10 g</i>
<i>Heřmánek</i>	<i>5 g</i>	<i>Senesové listy</i>	<i>3 – 5 g</i>
<i>Meduňka</i>	<i>10 g</i>		

Jednu až půldruhé polévkové lžíce směsi zalijete 300g studené vody, necháte jen přejít varem, pak 20 minut pod poklicí ustát, ráno (případně večer hodinu před jídlem) vypijete jeden šálek. Lze osladit glukózou (cukr hroznový), také lze pít ke snídani, ne však při onemocnění žlučníku.

Tustrup: (Dánsko)

V mírné a zvlněné zalesněné krajině severního Djurslandu nacházíme mnoho megalitických pomníků. Nedaleko pobřeží a vesnice Vivild je několik ohrazených staveb včetně dolmenů a zastřešených komor. V jedné z ohrad se našly různé misky a naběračky i něco neidentifikovatelného popela. Místo bylo postaveno před rokem 3000 př. n. l. **Byly monumenty součástí nálevkovo–pohárové kultury? Byly obřady, které se tu konaly, spojeny s pohřby?**

Můj bratranec letěl velmi levným spojem, kde z úsporných důvodů nepodávali žádné jídlo, jen nápoje. Muž vedle něj požádal letušku o čaj.

„Jaký chcete?“ zeptala se letuška.

„Heřmánkový,“ odpověděl potěšen možností výběru.

„Ne, pane,“ řekla. „Myslím, jestli chcete horký nebo studený.“

HLAVOLAM VII - KDO JE NEJRYCHLEJŠÍ?

Přemýšleli jste někdy o tom, jak by dopadla olympiáda mezi živočichy? Údaje o maximální rychlosti se někdy dost liší, nicméně určitá srovnání lze provést. Zkuste proto z následujících dvojic určit, kdo je rychlejší.

- Želva na souši nebo chobotnice ve vodě?
- Závodní kůň nebo velbloud?
- Štika nebo úhoř?
- Kapr ve vodě nebo čmelák ve vzduchu?
- Slon nebo holub?
- Pštros nebo orel skalní?
- Rorýs nebo vlaštovka?
- Racek nebo zajíc?
- Vážka nebo prase divoké?
- Geparď nebo sokol?
- Klokán nebo žralok?
- Antilopa nebo kolibřík?

Jestliže jste se už rozhodli, udělejte si celkové pořadí uvedených živočichů a netrpělivě čkejte na zítřek, jak to dopadne.

* Chronologicky seřazené komplexy lidstva nazýváme historií.

* Bylo by prospěšné, kdyby se řada někdy přizpůsobila těm, co z ní vybočují.

NENÍ CHODNÍK JAKO CHODNÍK

Chodníky přišly na našem sídlišti na řadu naposled, až když už všechny domy stály a všechny byty byly obydleny. Poprosil jsem asfaltéry, aby někde udělali důlek, ať si kluci můžou hrát kuličky. Vyhověli mi. Kluci už dávno vyrostli, mají své vlastní malé kluky a důlek je tu pořád. Po dešti v něm stává voda, občas se z něj napije sýkorka, vrabčák nebo psík. Jenom kuličky si u něj nikdy nikdo nehrál. Udělali ho totiž na svahu.

KOLIKA LET SE MOHOU DOŽÍT ?

Jepice	1 den	Pes	18	Racek chechtavý	25	Labuť	70
Moucha	60 dní	Dikobraz	18	Medvěd lední	34	Výr	71
Pavouk	1 rok	Šimpanz	20	Velbloud	35	Aligátor	73
Slimák	2	Tuleň	20	Nosorožec ind.	40	Kakadu	81
Krysa	4	Hyena	21	Jeřáb	43	Slon indický	90
Včelí královna	5	Kajman	22	Kůň	45	Orel skalní	104
Dešťovka	10	Lama	22	Racek stříbřitý	45	Sup bělohlavý	118
Ptakopysk	12	Stehlík	23	Velryba	50	Papoušek šedý	120
Lachtan	14	Kobra	24	Pelikán	50	Vrána	120
Klokan	15	Skřivan	24	Hroch	54	Želva bahenní	120
Chřestýš	15	Lev	25	Želva řecká	54	Želva obrovská	152
Jaguár	16	Bizon	25	Sova	60	Želva sloní	200
Bobr	17	Kondor	25	Čáp	60		
Ploskolebec	17	Žirafa	25	Volavka popelavá	60		
Tygr	18	Slavík	25	Medvěd brtník	66		
Kočka	18	Zebra	25	Krkavec	69		

POHÁDKA O NEJLEPŠÍ VÝMLUVĚ (TURECKÁ)

Ale nejlepší ze všech výmluv si vymyslel třetí zloděj, o kterém si povíme. Jako oba první i on zabrousil do cizí zahrady, tentokrát zase zeleninové. Bylo tam plno mrkve, zelí, tuřínu a bůhvíčeho ještě a zloděj si nabral od všeho, kolik se mu vešlo do pytle a za košili. V nejlepším ho překvapil zahradník. Popadl zloděje za krk a zahřimal: „Co to tady hledáš, mluv! Jak ses sem dostal?“

„Jak?“ odpověděl polekaný zloděj. „Docela prostě! V poledne se udělal veliký vítr, a než jsem se nadál, zanesl mě až sem.“

„A kdo natrhal všechnu tuhle zeleninu?“ hřimal zahradník dál.

„Já, ale nerad, věř mi,“ odpověděl zloděj. „Když mě ten vítr tak prudce nesl, chtěl jsem se něčeho zachytit, ale nic mě neudrželo.“

„A kdopak ti to všechno nastrkal do pytle a za košili?“ nepřestal se zahradník zlobit.

„To jsem si taky říkal, zrovna než jsi přišel,“ řekl zloděj. „Ale ať jsem dumal, jak jsem dumal, zatím jsem na to nepřišel.“

Co bylo dál, to se v pohádce neříká. Nejspíš mu ten zahradník trochu pomohl klackem, aby na to přišel.

CO VŠE SI MUŽETE OBJEDNAT V PEKINGSKÉM HOTELU ?

→ plovací blány želvy

→ smažený škorpión

→ psí maso na paprice

→ kachní blány

→ dušené velbloudí šlachy

→ kandovaná žabí vajíčka

→ obrovitá ryba mandarínská

→ mořská okurka

→ sezamová houska naplněná speciální pocukrovanou směsí masa s krájenými jablky, sušeným ovocem, mandlemi a hrozkami (oblíbená pochoutka císařovny Cch'-si)

NA OSTRŮVKU TONGA V MELANÉSII VÁM ZASE PŘEDLOŽÍ:

→ sladké brambory a uzené chobotnice v kokosovém mléce

DESET ZÁKONŮ TELEVIZNÍ LOGIKY

1. Dospívající budou vždycky chytřejší než jejich rodiče.

2. Policisté nikdy nečekají na pomoc.
3. Když nějaká žena před někým utíká, zakopne a upadne.
4. Automobily vybuchnou při sebemenší havárii.
5. Domy, ve kterých straší, nejsou nikdy zamčené.
6. Hrdina vždycky najde místo k parkování.
7. Skočí – li hrdina z obrovské výšky do vody, bude pokaždé dost hluboká.
8. Oškliví lidé budou vždycky zloduší
9. Kladné postavy budou vždycky vypadat dobře.
10. V televizi nemá nikdo čas sledovat televizi.

Mykény (Řecko)

Jsou na kopci a říká se o nich, že je to nejstarší řecké město. Je vzdáleno 10 km od Argosu a patří k němu tzv. Atreova pokladna (asi 1400 př. Kr.) a otvor ve hradbách zvaný „lví brána“ (asi 1260 př. n. l.), který vedl ke kruhu královských hrobů. Pokladna měla několik úlovitých pohřebních komor vybudovaných pod kopcem a přístup k nim vedl obezděnou chodbou. **Našly se zde zlaté posmrtné masky–byly to skutečně portréty zemřelých? Mohla jedna patřit králi Agamemnonovi?**

V exkluzivní restauraci si několik lidí u našeho stolu objednalo pštrosa.
 „Hovězí znáte, kuřecí znáte, ale co víte o pštrosech?“ zeptala se jedna paní.
 „Vím, že pštrosi jsou rychlí,“ chtěla jsem se blýsknout.
 „Ale ne dost,“ dodal můj manžel se soustem pštrosího masa na vidličce.

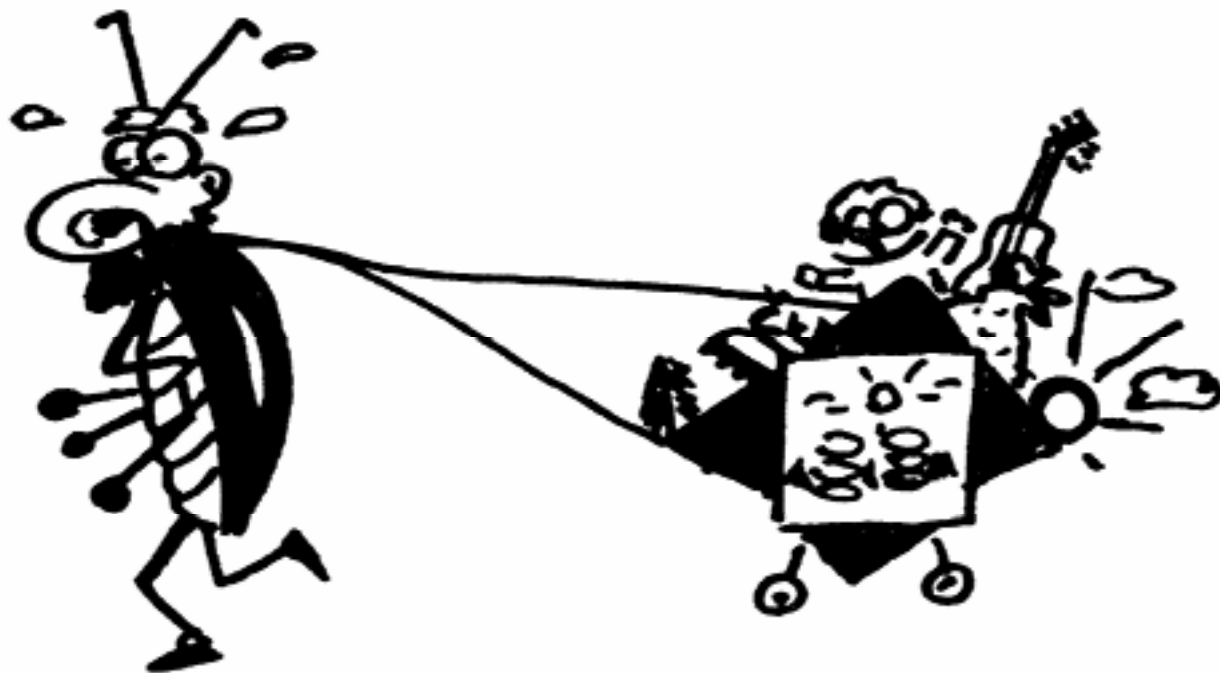
Řešení hlavolamu VII – Kdo je nejrychlejší?

Chobotnice je rychlejší než želva, **závodní kůň** než velbloud, **štika** než úhoř, **čmelák** než kapr, **holub** než slon, **orel skalní** než pštros, **rorýs** než vlaštovka, **zajíc** než racek, **vážka** než prase divoké, **sokol** než gepard, **klokan** než žralok a **antilopa** než kolibřík.

A poradí?

Sokol 200 km/hod	Rorýs 150 km/hod	Orel skalní 130 km/hod
Gepard 120 km/hod	Klokan 85 km/hod	Antilopa 72 km/hod
Závodní kůň a vlaštovka 70 km/hod	Holub a zajíc 60 km/hod	Pštros a vážka 50 km/hod
Žralok 45 km/hod	Kolibřík 40 km/hod	Slon 35 km/hod
Racek 30 km/hod	Velbloud 20 km/hod	Štika a čmelák 18 km/hod
Prase divoké 17 km/hod	Úhoř a kapr 8 km/hod	Chobotnice 5 km/hod
Želva 0,5 km/hod		

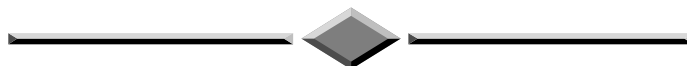

Všem Tulákům i neTulákům vše nejlepší do roku 1999.

Máš něco, co bys rád sdělil všem ostatním?
Máš chuť podílet se na přípravě příštího čísla?

Tak neváhej a piš, zkoušej to, troufej si, navrhuj, kresli, básni,
vymýšlej hádanky, zkrátka tvoř a dej nám o tom vědět!
Cokoliv, co neurazí, neublíží, potěší a pobaví, může se objevit na těchto stránkách.

Světlo Tvým krokům !

TULÁCKÝ SEMTAMNÍK

(.....Čteníčko !)

č.17

Vydán
jako 23. publikace
Oddílového nakladatelství **NAKOLENĚ**
Neprodejný materiál
prosinec 1998, vydání prvé

Na přípravě tohoto čísla se podíleli:
Jezule, Ája

stvořily celé zde obsažené Čteníčko i s úvodem

Beruna
grafická úprava a příprava k tisku

Wendy
Obrázky

Tisk:
DŮM UM
Středisko pro volný čas dětí a mládeže
Pod strašnickou vinicí 23, Praha 10
tel.: 02 / 77 34 07, 77 20 81

Kontakt na oddíl (působí v Praze 10):
Michal Vitouš, K dolům 15, Modřany, Praha 4, 143 00
tel.d.: 02/402 64 76, tel.z.: 02/61 306 378

Tuláky můžete nalézt i na Internetu na adrese: <http://tulacke.misto.cz>
Připomínky a dotazy zasílejte na e-mail: oddil.tulaci@atlas.cz